نەفست بفرۆشە

بەخوا تَبَارَكَ وَتَعَالَىٰ

نەفست بفرۆشە بەخوا

شەرحی ئایەتی: ﴿إِنَّ ٱللَّهَ ٱشۡتَرَىٰ مِنَ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ أَنفُسَهُمۡ وَأَمۡوَٰلَهُم بِأَنَّ لَهُمُ ٱلۡجَنَّةَۚ يُقَٰتِلُونَ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ فَيَقۡتُلُونَ وَيُقۡتَلُونَ﴾،

دەقی موحازەرەیەکی مامۆستا

علي خان

نوسینەوەیی و ئامادەکردنی بۆ چاپ

عَبْدُ الحَيّ

چاپی یەکەم **١٤٣٤ هـ**

مافی لەچاپدانەوەی پارێزراوە

ناوی کتێب	نەفست بفرۆشە بەخوا
نوسەر	م. عەلی خان
پێداچوونەوە	م. علي خان
ئامادەکردنی	عبد الحی
نەخشەسازی ناوەوە	سایتی بەهەشت
ساڵی چاپ	٢٠١٣-١٤٣٤
نۆرەی چاپ	یەکەم
شوێنی چاپ	سلێمانی
تیراژ	١٠٠٠
ژمارەی سپاردن	ژمارە سپاردنی ( )ی وەزارەتی رۆشنبیری پێدراوە.

mamostaalixan
mamostaalixan
ALIMALIXAN
alixanali
mamostaalixan
m-alixan

بەرهەمی سایتی
www.ali-xan.com

بسم الله الرحمن الرحيم

پێشەکی ئامادەکار

إِنَّ الحَمْدَ للهِ نَحْمَدُهُ، وَنَسْتَعِيْنُهُ، وَنَسْتَغْفِرُهُ ، وَنَعُوْذُ بِاللهِ مِن شُرُوْرِ أَنْفُسِنَا ، وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا ، مَنْ يَهْدِهِ اللهُ فَلا مُضِلَّ لَهُ ، وَمَنْ يُضْلِلْ فَلا هَادِيَ لَهُ ، وَأَشْهَدُ أَنْ لا إِلَهَ إِلاّ اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيْكَ لَهُ ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُوْلُهُ .

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ اتَّقُواْ اللّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلاَ تَمُوتُنَّ إِلاَّ وَأَنتُم مُّسْلِمُونَ﴾ [آل عمران: ١٠٢].

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُواْ رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُم مِّن نَّفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالاً كَثِيرًا وَنِسَاء اتَّقُواْ الله الَّذِي تَسَاءلُونَ بِهِ وَالأَرْحَامَ إِنَّ اللّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا﴾. [النساء:١].

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَن يُطِعْ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا﴾. [الأحزاب :٧٠ـ ٧١].

أَمَّا بَعْدُ : فَإِنَّ أَصْدَقَ الحَدِيْثِ كِتَابُ اللهِ وَخَيْرَ الهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ ﷺ وَشَرَّ الأُمُوْرِ مُحْدَثَاتُهَا وَكُلَّ مُحْدَثَةٍ بِدْعَةٌ وَكُلَّ بِدْعَةٍ ضَلالَةٌ وَكُلَّ ضَلالَةٍ فِي النَّارِ .

خوێنەری بەڕێز:

ئەم نوسراوەی بەردەستت: دەقی موحازەرەیەكی مامۆستای بەڕێز «م.علی خان»ــە كە تفسیری ئایەتی: «١١١»ی سورەتی تەوبە دەكات كە بریتیە لە ئایەتی: ﴿إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَىٰ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُم بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ﴾ جا لەبەر گرنگی وبەكەڵكی باسەكە وجوان ڕوونكردنەوەی لەلایەن مامۆستای بەڕێزەوە هەستام موحازەرەكەم بەتاڵكردە سەر كاغەز، بەڵكو بۆ خۆم وبۆ ئێوەش ببێتە مایەی یادخستنەوە وكەڵك وەرگرتن إن شاء الله.

لە ڕۆژگاری ئەمڕۆدا ئەوەی كە دیاردەیە وبەزۆری هەستی پێدەكرێت

بریتیە لە نەفس پەرستی، ئیتر هەرکەسێك وبەگوێرەی خۆی هەیە زۆر وهەشە کەم.

تەنانەت نەفسپەرستی وشوێن کەوتنی نەفس گەیشتۆتە ڕادەیەك بەشی خوای پەروەردگاریشی تێدا خوراوە وهەقی خوای تێدا زایەکراوە.

لەوانە تەماشا دەکەیت ڕۆژ تا ئێوارە هەوڵدەدات وتێدەکۆشێ وپارە دەردکات -ومن هیچ گلەییم نیە لە پارە دەرکردن بە حەڵاڵی- بۆ ماڵ و منداڵی، بەڵام کە کاتی نوێژ دێت وبانگبێژ لە مزگەوتەوە بانگت ئەکا ((حی علی الصلاە، حی علی الفلاح)) ((وەرن بۆ نوێژ کە ڕزگاربوونە لە نەفس وئارەزووتان بەرەو بەهەشتی خوا)). ئایا تۆی برام دەست لەکارەکەت هەڵ ئەگریت بۆ ماوەی تەنها دە دەقیقەیەك هەستیت بە ئەنجامدانی هەقی خوا وەکو چۆن هەقەکانی تر جێ بەجێدەکەیت؟! پەنا بەخوا گەر وانەبین!

گەر بێت وپرسیارێك لەو کەسانە بکرێت: ((ئایا خۆت بە موسوڵمان ئەزانی؟ ئەڵێ: بێ گومان، ئایا پیغەمبەرت ﷺ خۆش ئەوێ؟ ئەڵێ: خۆم ودایك وباوکیشم ئەکەم بە قوربانی))، ئەی بۆ برام ئیتر بۆ ناچیتە دەم بانگەکەوە کە بانگت ئەکات؟! ئەڵێ: ئێ .. ئاخر ..

جا وەکو وتمان جۆراوجۆرە ئەم پەرستراوانە، جۆرێکیان بریتیە لە نەفس پەرستی، بەڵام هیچیشان پەرستراوی حەق نین تەنها الله نەبێت.

هەندێك بەندەی پارە وماڵ وسامانن.

هەوڵی بۆ ئەدا وتێئەکۆشێ وشەونخونی بۆ دەکا وگوێش نادا لە حەرامەوە یان لە حەڵاڵەوە، خوا ڕازیە یان تورە، گرنگ دیناریٚ ودۆلاریٚ

زیاتری دەستبكەوێ !

هەندێك بەندەی كورسی ودەسەلاّتن

تێئەكۆشێ لەو پێناوەدا، چەندین سەر ئەخاتە خزمەت ئەو حەزەیەوە، بە هەق یان بە ناهەق گرنگ كورسی ودەسەلاّتە.

هەندێك بەندەی ناو و ناوبانگن.

هەموو هەم وغەمێكی ئەوەیە ناوبانگ پەیدا بكات بۆ ناهەقی وبە ناهەقی.

هەندێك بەندەی دار وقەبر وشەخصەكانن.

دەڕوا ئەو بەندایەتیەی هەقی خوایە دەیكا بۆ دارێك، یان قەبرێك، یان شەخصێك .. هتد

هەروەها هەندێك بەندەی مۆزە ومۆدێلن وعاشقی ئەوەن.

لەوانەش كە پێوەی ئالودە بون وڕۆچون خوشكانن، ومن قسەم لەسەر نامسڵمانەكان نیە یان ئەوانەی وەكو ئەوان دەكەن، بەڵكو شینی من بۆ خوشكانی بالاّپۆشە، بۆ ئەو خوشكانەیە كە پۆشاكی حەیا وحورمەت وڕەوشتبەرزیان پۆشیوە وئالاّی ئیسلامیان شەكاندۆتەوە بە پۆشاكەكەیانەوە.

ئەمەیان حیجابی توركیە وئەویان حیجابی هیندیە وئەوی تریان ئێرانیە(!!!)، بەلاّم بەخوا هیچیان نابنە ئەو پۆشاكەی كە خوا عزوجل وپەیامبەرەكەی ﷺ ئەمریان پێ كردووە. ئەمانەش هەڵبەت لەبەر حەزی نەفس دەیكەن.

گەرچی ئەمە ناوەڕۆكی باسەكە نیە، بەلاّم وەك نموونە بۆ نەفس وهەوا

وئارەزو پەرستی هێنامەوە.

ئەمانە وهاوشێوەکانی هەموی قیزەونن بەڵام ئەوەی ناشیرینتری دەکا بەناوی دینەوە بکرێن، ئەمەیان زیاتر مایەی خەم ودڵتەنگیە.

جا چی بکەین تا نەفسمان تەنها بۆ خوا بێت؟

وچۆن نەفس بفرۆشینە خوا؟

وخوای پەروەردگار چیمان ئەداتێ لەبەرامبەدا؟

زەرەرمەندی لەچیدایە ؟

خوشکە بەحیشمەتەکەم .. برا بەڕێزە بۆ خوا صولْحاوەکەم :

سەرنج بدە تا بۆت ڕوون ببێتەوە چۆن خۆت لە نەفست دەرباز دەکەی وڕوو لە ڕەزابوونی الله دەکەی، ئێستاش ئەڕۆینە خزمەت موحازەرەکە... کە خۆم لێی سودمەندبووم بە ویستی خوا جا خوای مەزن ئێوەش سودمەند بکا لێی.

✍ **پێشەکی ئامادەکار**

عبد الحي

شەرحی ئایەتی: ﴿إِنَّ اللهَ شْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنفُسَهُم وَأَمْوَالَهُم بِأَنَّ لَهُمُ الجَنَّةَ﴾ **لەگەڵ: چۆن بزانم خواپەرستیەکەم وەرگیراوە مانگی ڕەمەزان وەك نموونە، لەگەڵ: کورتە باسێك لەبارەی موراقەبەی خواوە:**

إِنَّ الحَمْدَ للهِ نَحْمَدُهُ ، وَنَسْتَعِيْنُهُ ، وَنَسْتَغْفِرُهُ ، وَنَعُوْذُ بِاللهِ مِن شُرُوْرِ أَنْفُسِنَا ، وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا ، مَنْ يَهْدِهِ اللهُ فَلا مُضِلَّ لَهُ ، وَمَنْ يُضْلِلْ فَلا هَادِيَ لَهُ ، وَأَشْهَدُ أَنْ لا إِلَهَ إِلاّ اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيْكَ لَهُ ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُوْلُهُ .

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ اتَّقُواْ اللّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلاَ تَمُوتُنَّ إِلاَّ وَأَنتُم مُّسْلِمُونَ﴾ [آل عمران: ١٠٢].

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُواْ رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُم مِّن نَّفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالاً كَثِيرًا وَنِسَاءاتَّقُواْ الله الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالأَرْحَامَ إِنَّ اللّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا﴾.

[النساء:١].

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَن يُطِعْ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا﴾ [الأحزاب :٧٠ـ ٧١].

أَمَّا بَعْدُ : فَإِنَّ أَصْدَقَ الحَدِيْثِ كِتَابُ اللهِ وَخَيْرَ الهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ ﷺ وَشَرَّ الأُمُوْرِ مُحْدَثَاتُهَا وَكُلَّ مُحْدَثَةٍ بِدْعَةٌ وَكُلَّ بِدْعَةٍ ضَلالَةٌ وَكُلَّ ضَلالَةٍ فِي النَّارِ .

خۆشەویستەکانم.. داواکارم لە خوا بە فەزڵ کەرەمی خۆی چۆن لەسەر تاعەت وعیبادەتی خۆی لە ماڵەکەی خۆیدا کۆیکردوینەتەوە ئاوهاش لە بەهەشتە پانوبەرینەکەی خۆیدا لەگەڵ سەرداری مرۆڤایەتیدا کۆمان بکاتەوە بەڕێزان.. خۆتان ئەزانن وا بەرەو کۆتایی ڕەمەزان ئەڕۆین ولە

دواساتەکانی مانگی ڕەمەزاندایـن، لە ماڵئاواییدان، تۆ بڵێی چەندێکمان ڕوو سپی بین لەم مانگەدا، چەندێکیشمان ڕوو ڕەش بین -پەنا بە خوای مەزن-.

ڕۆژێکیان پەیامبەری خوا ﷺ سەرکەوتە سەرمینبەر، کە پێی خستە سەر یەکەم پلەی مینبەرەکە فەرمووی ئامین، لە دووەم پلەش فەرمووی ئامین، لە سێیەم پلەش فەرموی ئامین، عەرزیان کرد قوربان لەعادەتی تۆ نەبووە ئەم ئامینە بکەیت کاتێ سەرئەکەویتە سەر مینبەر؟!

فەرمووی: ئەوە جوبرەئیل بوو دوعای دەکرد، منیش ئامینم ئەکرد .

فەرمووی: لوتی بە خۆڵ بچێ ئەوەی کە ئەگاتە ڕەمەزان وخوا لێی خۆش نابێت، لوتی بە خۆڵ بچێ ئەوەی کە ئەگاتە دایك وباوکی بە پیری وخوا لێی خۆش نابێت، لوتی بە خۆڵ بچێ ئەوەی ناوی منی لەلا دەهێنی وسەڵاواتم لەسەر نادات[1].

لوتی بەخۆڵ چێ یانی: زەلیل بێت، سەر شۆڕ بێت، سەرکز بێت.

ئەزانن بۆ؟ چونکە زۆرجار کە مرۆڤ تاوان دەکات دەیکات بە ملی شەیتانەکەیەوە، ئەڵێ: شەیتان پێیکردم، بەڵام ئەوەتا لە مانگی ڕەمەزاندا شەیتانەکان بەستراونەتەوە، ئیتر بۆ؟ کەواتە نەفسی بەدکاریەتی فەرمانی پێدەکات بە خراپی وچەپەڵی، کەواتە ئەو نەفسە زۆر بێ ڕێز وسەرکزە کە لە ڕەمەزان خۆی پاکناکاتەوە، بەڕاستی نەفسێکی زەلیلە، بەڕاستی لوتی بە خۆڵ بچێ وا مانگی ڕەمەزان دێت ونایکاتە هۆکاری لێخۆشبوونی خوا.

---

[1] حديث صحيح، رواه المنذري في الترغيب والترهيب، وصححه الألباني في فضل الصلاة وهذا لفظه.

پەیامبەری خوا ﷺ ئەفەرمووێ: ((قدْ حضَرَكُمْ شَهْرٌ مُبَارَكٌ))، واتە: ((وا مانگێکی موبارەك وپیرۆز هاتوە، ((وَفيهِ ليلَةٌ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شهْرٍ))، واتە: ((شەوێکی تێدایە لە هەزار مانگ خێری زیاترە))، ((مَنْ حُرِمَها فَقَدْ حُرِمَ الخيرَ كُلَّهُ، ولَا يُحْرَمُ خيرَها إلَّا محرومٌ))[1]، واتە: ((ئەوەی لە خێری ئەو شەوە بێ بەش بێت، ئەوە لە هەمو خێرێك بێ بەش بوە)).

دەسا خوایە گیان لە بێبەشەکانمان نەگێڕیت ئەی بەدیهێنەری ئەرز وئاسمانەکان !

کەواتە: بە چی ڕەمەزان بکرم؟ بە چی ڕەمەزان بە دەست بهێنم؟ بە چی ڕەمەزان ببەمەوە؟ وەلامەکەی ئاسانە: بە جێبەجێکردنی فەرمان پێکراوەکان ودوورکەوتنەوە لە حەرامکراوەکان، لەگەڵ ئەوپەری خۆشەویستنی خوا وئەوپەڕی ملکەچی وزەلیلی بۆ خوا، یانی نەفست بفرۆشە بەخوا.

باشە ئەوە ڕەمەزان ڕۆیشت بەچی بزانم خوا لێی وەرگرتوم یان لێی وەرنەگرتوم؟ وەلامەکەی ئاسانە: بزان چەنێك کاتەکانی خۆتت بەخشیوەتە خوا.

ئەگەر لە ڕەمەزان کاتەکانت بە خوای رب العالمين بەخشیوە، ئەوە مژدەت لێبێ پاداشتەکەت بەهەشتە.

بەلام ئەگەر کاتەکانت بە شتی پوچ وبێ سود وبێ کەڵك بەسەر بردوە، کە کاتەکانت بریتی بوبێت لە: خەو ویاری وگاڵتە وپێکەنین وڕابواردن وپاڵ

---

[1] حديث حسن، رواه المنذري في الترغيب والترهيب، وصححه الألباني في صحيح الجامع وهذا لفظه.

لێدانەوە، یان بە شتی زیان بەخش بۆ قیامەت بەسەر بردوە، وەك: مەیخواردنەوە ودۆمینەکردن وتاوڵەکردن وکاغەزان وڕابواردن لەگەڵ ئافرەتان وهتد حەرامەکان.. ئەوە مژەت لێبێت تۆ ڕەمەزانت نەگرتووە، ئەوە مژەت لێبێت تۆ ڕەمەزانت دۆڕاندوە نەتبردەوە.

یاسایەکی ژیان فێربن -کە خوا وای بۆ داناوە-

قاعیدەیەکی ژیان هەیە فێری بن خۆشەویستەکانم، یاسایەکی ئەم ژیانەیە، ئەویش ئەوەیە:

هەمو شتێك بە هەوڵ وکۆشش وتەقەلاکردن بەدیدێت، وئەم هەوڵ وماندوبونەش بە گوێرەی گەورەیی ئەو ئامانجەیە هەوڵی بۆ دەدات دەگۆڕێت، کە ویستت لە سلێمانیەوە بڕۆی بۆ هەولێر ماندوبونەکەی وەکو ڕۆیشتن نیە لە سلێمانیەوە بۆ بەسرە، کە ویستت بڕوانامەی دبلۆم بە دەست بهێنیت ماندوبونەکەی وەکو ئەوە نیە بڕوانامەی دکتۆرا بەدەست بهێنیت وببیت بە «أستاد» «پرۆفیسۆر»، جا کەواتە هیچ بێ هەوڵ بەدی نایەت، وهەروەها گەورەیی هەوڵ وماندوبونەکە بە گوێرەی گەورەیی ئەو مەبەستەیە بۆی هەوڵ دەدەیت.

جا گەورەترین ئامانج مرۆڤ هەوڵی بۆ بدات بەهەشتە، بێگومان ئەشبێت گەورەترین هەوڵی بۆ بدرێت تا بە تەواوەتی بە دەست بێت، کەواتە هیچ کەسێك ناتوانێ ئەوەی لای خوایە بەدەست بهێنێت مەگەر دوای هەوڵ وکۆشش نەبێ. سەرنج بدەن خوای میهرەبان دەفەرموێ: ﴿كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا أَسْلَفْتُمْ فِي الْأَيَّامِ الْخَالِيَةِ﴾ [الحاقة:٢٤]، واتە: «بخۆن وبخۆنەوە بەهۆی ئەو

کردەوە چاکانەی لە ڕۆژانی دونیادا ئەنجامتان داوە»، هەروەها دەفەرموێ: ﴿أُوْلَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا جَزَاء بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ [السجدة:٣٢]، واتە: «ئەوانە ئەهلی بەهەشتن بۆ هەمیشەیی تێیدا دەمێننەوە، لە پاداشتی ئەو کردەوە چاکانەی کردویانە»، ولەم جۆرە ئایەتانە پڕن لە قورئاندا، کە باس لەوە دەکات: لە پاداشتی کردەوە، دەڕۆنە بەهەشت. بەهۆی ئەوەی لە دونیادا دەستت بۆ حەرام نەبردوە، لەبەر ئەوەی لە دونیا کاری چاکەت کردوە ئێستا ئەڕۆیتە بەهەشتەوە.

کەواتە ئەبێت خۆشەویسترین شت پێشکەش بکەی تا خۆشەویسترین شتت پێشکەش بکرێت.

وەکو خوای مەزن دەفەرموێ: ﴿لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّىٰ تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ ۚ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ﴾.

لێرەشەوە حەقیقەتی ئایەتێکی قورئانمان بۆ ڕوون ئەبێتەوە کە خوا سبحانە وتعالی ئەفەرموێت: ﴿إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُم بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ ۖ وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَاةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ ۚ وَمَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ ۚ فَاسْتَبْشِرُوا بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ ۚ وَذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾ [التوبة:١١١]، واتە: «بەڕاستی خوا نەفس ومالی ئیماندارانی لە ئیمانداران کڕیوە ولە بەرامبەری ئەوەشدا بەهەشتی پێ بەخشیون، لەبەر ئەوەی بە نەفس وماڵیان جیهاد دەکەن وشەڕ دەکەن ودەکوژرێن، یانی: بجەنگن یان بکوژرێن هەر ئەو بەڵێنەیان پێدراوە، ئەمە بەڵێنێکە بەسەر خواوە لە تەورات وئینجیل وقورئاندا نوسراوەتەوە،

وکەسیش لە خوا بە وەفاتر نیە بۆ بەجیٚ گەیاندنی بەڵێنەکانی لەئاست ئەوانەی ئەوە جیٚ بەجیٚ دەکەن بەڵێنیان بەخوا داوە لەسەری، دەسا دڵخۆشی خۆتان دەرببڕن ئەی ئیمانداران بەو کڕین وفرۆشتنە وهەروەها بەو بەڵێنەی خوا پێی داون کە بەهەشت وڕەزامەندی خۆیەتی، وئەمەش سەرفرازی هەرە مەزنە)).

ئەم ئایەتە پێمان ئەفەرمویٚ: خوا سبحانە وتعالی نەفس ومالٚ وسامانی ئیمانداارنی لە ئیمانداران کڕیوە ولە بری ئەوە چی پێداون؟ بەهەشتی پێداون. لەبەر ئەوەی نەفس ومالٚی خۆیان فیدا کردوە لە ڕێگای خوا وبۆ بەرزکردنەوەی ناوی اللّٰه.

ئایا ئەم ئایەتەت لەسەر جیٚ بەجیٚ ئەبێت: ئەگەر پێت بوترێت تۆ نەفست فرۆشتۆتە خوا؟ یا نەفست فرۆشتۆتە دونیا؟ ئایا بەڕاستی تۆ نەفست داوە بە خوا ولەبری ئەوە بەهەشتت پێدراوە؟

نەفس دان بەخوا یانی چی ؟

نەفس دان بەخوا یانی چی؟ یانی تەرخانکردنی لە ڕەزامەندی خوادا.

ئەبێت نەفست ببەخشی ئەوسا لە بەرامبەردا بەهەشتت پێبدرێت، ئەبیٚ کاتیٚ نەفست حەزی لە ئاوە تینوی بکەی تا بەهەشت بەدەست بهێنیت، حەزی لە خواردنە برسی بکەی بۆ ئەوەی بەهەشت بەدەست بهێنی، حەزی لە خەوە بێداری بکەی بۆ ئەوەی بەهەشت بەدەست بهێنیت

یانی: کاتیٚ حەزی لە خواردن وخواردنەوە بوو ڕۆژوو ئەگری پێی لەخوا نزیك ئەبیتەوە.

کاتێ حەزی لە خەوبو شەونوێژ ئەکەی پێی لە خوا نزیك ئەبیتەوە.

بەچی دڵخۆشیەکەوە بەتەمای ئەو بەهەشتە خۆش ومەزن وفراوانە ئەبیت؟ ئەگەر نەفسی خۆتت تەرخان نەکردبێ بۆ خوا.

ئاخر هەموو شتێك بەرامبەر شتێك دەکڕدرێت: شتێك ئەبەخشی لە بەرامبەردا شتێك وەرئەگریت، چیت داوە؟ تا بەهەشتت پێبدرێت؟ ئەی نابێ شتێك ببەخشی لە بەرامبەری ئەوەدا تۆ چاوەڕوانی بەهەشت بکەیت؟ ئاخر بەهەشت هەروا شایستەی کەسێك نیە ڕەمەزان پەرست بێت، ڕۆژو بگرێ ونوێژ نەکا. بەهەشت شایستەی کەسێك نیە تەنها ڕەمەزان بناسێ.

پەیامبەری خوا صلى الله عليه وسلم ئەفەرموێ: «من خافَ أدلجَ، و من أدلجَ بلغ المنزلَ، ألا إنَّ سِلعةَ اللهِ تعالَى غاليةٌ ، ألا إنَّ سِلعةَ اللهِ الجنةُ»[1]. واتە: «هەر کەسێك بترسێت دوژمنەکەی بکاتە سەری، پێش وەخت خۆی ئامادە دەکات ودەکەوێتە رێ، هەرکەسیش زو بکەوێتە ڕێ ئەگاتە شوێنی مەبەستی خۆی، جا ئاگاربن شتومەکی خوا گرانە، ئاگادارین شتومەکی خوا بریتیە لە بەهەشت».

بۆیە شتومەکی خوا گرانە وەکوو شتومەکی ئادەمیەکان نیە بێ نرخ وبێقیمەت بێ! نەخێر، بەنرخە بۆیە لە بەرامبەردا ئەبێ شتێکی بەنرخ پێشکەش بکەی، لە نەفسیشت بە نرختر نیە، بۆیە ئەبێت نەفست بدەی بۆ ئەوەی بەهەشت بەدەست بهێنی.

بەهەشت بەچی بەدیدێت؟

[1] حديث حسن، رواه الترمذي وحسنه الألباني في الصحيحة.

پەیامبەری خوا ﷺ ئەفەرمویٚ: «إِنَّ فِي الجَنَّة غُرَفًا يُرَى ظَاهِرُهَا مِنْ بَاطِنِهَا، وَبَاطِنُها مِنْ ظَاهِرِهَا، أَعَدَّهَا اللهُ لِـمَنْ أَطْعَمَ الطَّعَامَ، وَأَفْشَى السَّلاَمِ، [وألان الكَلام، وتَابَعَ الصِّيَام]، وَصَلَّى بِالَّلَيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامٌ». واته: «له بەهەشتدا مالٚی وای تیٚدایه له ناوەوەی دەرەوەی دەبینی وله دەرەوەی ناوەوەی دەبینی».

وتیان: ئەی پەیامبەری خوا ئەمه بۆ کیٚیه؟

فەرموی: «بۆ کەسیٚکه خواردن بدات، وسلاٚو بلاٚوبکاتەوه، وقسەی خۆش وچاك ونەرم بیٚت، ولەسەر ڕۆژو بەردەوام بیٚت، وبەشەو نویٚژ بکات که خەلٚك خەوتون»

هەروەها جاریٚکیان پەیامبەری خوا ﷺ فەرمووی -ئەمەش چەند ڕیوایەتیٚکه پیٚکەوه کۆکراوەتەوه-: «مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا سَيُكَلِّمُهُ اللهُ، لَيْسَ بَيْنَهُ وَبَيْنَهُ تُرْجُمَانٌ، [وقائِلٌ له مَا أَقُولُ لِأَحَدِكُم: أَلَـمْ أَجْعَلْ لَكَ سَمْعًا وَبَصَرًا؟ فَيَقُولُ: بَلَى، فَيَقُولُ: أَلَـمْ أَجْعَلْ لَكَ مَالًا وَوَلَدًا؟ فَيَقُولُ: بَلَى، فَيَقُولُ: أَيْنَ مَا قَدَّمْتَ لِنَفْسِكَ؟] فَيَنْظُرُ أَيْمَنَ مِنْهُ فَلَا يَرَى إِلَّا مَا قَدَّمَ، وَيَنْظُرُ أَشْأَمَ مِنْهُ فَلَا يَرَى إِلَّا مَا قَدَّمَ، وَيَنْظُرُ بَيْنَ يَدَيْهِ فَلَا يَرَى إِلَّا النَّارَ تِلْقَاءَ وَجْهِهِ .. فَاتَّقُوا النارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ، [ثُمَّ أَعْرَضَ وَأَشَاحَ حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهُ كَأَنَّمَا يَنْظُرُ إِلَيْهَا]، ثُمَّ قَالَ: اتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ، فَمَنْ لَمْ يَجِدْ، فَبِكَلِمَةٍ طَيِّبَةٍ».

واته: «خۆتان له ئاگر بپاریٚزن ئەگەر به لەته خورمایەکیش بیٚ، خۆ ئەگەر ئەوەش نەبو ئەوا به قسەیەکی باش وچاك».

کەواته ئەبیٚ شتیٚك ببەخشی بۆ ئەوەی بەهەشت بەدەست بهیٚنی ئەگەر لەته خورمایەکیش بیٚت ئەگەر به قسەیەکی چاکیش بیٚت، خۆ ئەگەر شتیٚکیشمان بەخشی وا نەزانین بەهەشتمان مسۆگەرکردوه بۆ خۆمان، بۆ؟

چونکە نازانین لیمان قبولّ کراوە یان نا؟

عەبدوللای کوڕی عومەر جاریکیان خیریکی بەخشیەوە، کوڕەکەی وتی: بابە خۆش لە خۆت خوا لیی وەرگرتی، وتی: ڕۆلەکەم بەو خوایە ئەگەر بزانم دیناریك خیرم لیوەر گیراوە ئەوا حەزم دەکرد بمرم، چونکە خوا سبحانە چاکە تەنها لە تەقواکاران وەردەگریّ: ﴿إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ﴾.

جیاوازی نیوان ئیمە وسەلەف چیە؟

با تەماشایەکی ژیانی سەلەفی صالّح بکەین ڕەزای خوایان لیّ بیت ورەحمەتی خوایان لیّ بیت، چۆن ئەم ئایەتەیان جیّ بەجیکردوە وچۆن لیی حالّی بوون.

* هەیانە ئەلّیّ واللە ی ئەزانم لە ماوەی یەك مانگدا چەن تاوانم کردووە. ئاوها نەفسی خۆی بۆ خوا تەرخانکردوە وبەخوای فرۆشتوە.

* هەیان بووە دانیشتوە، بیری لە خۆی کردۆتەوە، تەماشا ئەکا ئەوەندە سالّ تەمەنیەتی، لەم تەمەنەشدا ئەوەندە تاوانی کردوە ئەگەر ڕۆژی ئەوەندە تاوانی کردبیت، بۆیە وتی قوڕم بەسەر ئەمە ئەو تاوانانەیە کە دەیزانم ئەی ئەو تاوانانە چەند بن کە نایزانم !

ئەزانن جیاوازی ئیمە وسەلەفس صالّەح چیە؟

ئەوان کاتیك دائەنیشتن، تاوانەکانی خۆی دەنوسی ودەیزانی چی کردووە، بەلاّم من وتۆ ئەمڕۆ ئەبیّ چاکەکانی خۆمان بژمیرین، چونکە خراپەکانمان زۆرن ولەژماردن نایەن. جا ئەوان خراپەیان کەم بوو چاکەیان زۆربوو، بۆیە بەدوای خراپەکانیان دەگەڕان، بەلاّم ئیمە خراپەمان زۆرە

چاکەمان کەمە بۆیە ئەبێ بەدوای چاکەکانی خۆماندا بگەڕێین بڵێین ئەوەمان کرد وئەوەمان کرد.

کەواتە با چاو لە پێشینانی خۆمان بکەین وبەڕاستی نەفسی خۆمان بفرۆشین بەخوا.

تەماشای نمونەیەکی تری پرشنگدار بکەن لە نەفس فرۆشتن بەخوا، لەوانەی خوا لە بارەیانەوە ئەفەرموێ: ﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ ۗ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ﴾، واتە: «هەیە لە خەڵك کە نەفسی خۆی دەفرۆشێ لە پێناو ڕەزامەندی خوا، بێگومان خواش بەرامبەر بەندەکانی بە بەزەیی ومیهرەبانە».

تەماشای عەمری کوڕی جەموح بکەن کە گوێی لە پەیامبەری خوا ﷺ دەبێت ئەفەرموێ: تێبکۆشن وجیهاد بکەن بۆ بەدەستهێنانی بەهەشتانێك کە پانتاییەکەی پانتایی ئاسمان وزەویە. ئەنەس ئەم حەدیسە ئەگێڕێتەوە -وەکو لە بوخاری وموسلیمدا هاتوە- وئەفەرموێ: « ... فدنا المشركون، فقال رسول الله ﷺ: قوموا إلى جنة عرضها السموات والأرض، قال عمير بن الحمام الأنصاري: يا رسول الله جنة عرضها السموات والأرض؟! قال: نعم، قال: بخ بخ يا رسول الله، فقال رسول الله ﷺ: ما يحملك على قولك بخ بخ؟ قال: لا والله يا رسول الله إلا رجاء أن أكون من أهلها، قال: فإنك من أهلها. فأخرج تمراتٍ من قرنه فجعل يأكل منهن ثم قال: لئن أنا حييت حتى آكل تمراتي هذه إنها لحياة طويلة. قال فرمى بما كان معه من التمر ثم قاتلهم حتى قتل».

جا عەمریش کە گوێی لێبو، وتی: بەهەشتێك پانتاییەکەی پانتایی

ئەرز وئاسمانە؟ فەرمووی: بەڵێ، ئەویش وتی: بەهـ بەهـ ئەی رسول الله ﷺ، فەرمووی: ئەی عەمر چی وات لێ ئەکا بڵێی بەهـ بەهـ؟ وتی: ئەی رسول الله ﷺ تەنها بە ئومێدی ئەو بەهەشتەوە وام وت، لە بۆ بەهەشت وام وت، فەرمووی: دە ئەی عەمر مژدەت لێ بێ تۆ بەهەشتیت ! ئەویش چەند خورمایەکی لە گیرفانەکەی دەرهێنا ولێی دەخوارد، دانەیەك ودوانی خوارد وسەیرێکی ناو دەستی خۆی کرد ووتی: ئەگەر بژیم تا ئەو چەند دەنکە خورمایە تەواو بکەم ئەوە ژیانێکی دوورودرێژە، بۆیە ئەڵێ خورماکانی فڕێدا دەستی کردە شەڕکردن تاوەکوو کوژرا».

تەماشای نمونەیەکی تری پرشنگدار بکەن: هەر لە ئەنەسەوە هاتوە لە بوخاری وموسلیمدا، ئەڵێ:

«قال: غاب عمي أنس بن النضر عن قتال بدر، [فشق عليه]، فقال: يا رسول الله! ﷺ غبتُ عن أولِ قتالٍ قاتلتَ المشركين، لئن الله أشهدني قتال المشركين ليرين الله ما أصنع، [قال: وهاب أن يقول غيرها]، فلما كان يوم أحد انكشف المسلمون، فقال: اللهم أعتذر إليك مما صنع هؤلاء -يعني أصحابه- وأبرأ إليك مما صنع هؤلاء -يعني المشركين-، ثم تقدم واستقبله سعد بن معاذ، فقال: يا سعد بن معاذ الجنة ورب النضر إني لأجد ريحها من دون أحد، فقال سعد فما استطعت يا رسول الله ما صنع، قال أنس: فوجدنا به بضعاً وثمانين ضربةً بالسيف أو طعنة برمح أو رمية بسهم، ووجدناه قد قتل ومثل به المشركون، فما عرفه أحدٌ إلا أخته ببنانه، قال أنس: كنا نرى ونظن أن هذه الآية نزلت فيه وفي أشباهه ﴿مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ﴾ إلى آخر الآية الأحزاب ».

ئەنەس ئەڵێ: ئەنەسی کوڕی نەزر مامم لە شەڕی بەدر دواکەوت، زۆر قورس بو لەسەری، بۆیە وتی: ئەی پەیامبەری لەیەکەم جەنگتدا لەگەڵ کافران ئامادە نەبوم، ئەی پەیامبەری خوا واللە ئەگەر ئەم جارە جەنگ بکەی خوا بزان چی دەکەم ! ئەڵێ: جا نەیوێرا لەوە زیاتر بڵێ. ئەڵێ: لە شەڕی ئوحود بەشداری کرد بینی موسڵمانان کشانەوە، بۆیە وتی: خوایەگیان من داوای لێبوردن دەکەم لەوەی ئەمانە کردیان -یانی موسڵمانان- وبەریئم لەوەی ئەمانە دەیکەن -یانی کافران-، پاشان مەردانە ڕۆیشتە پێشەوە بەرەو ناوجەرگەی جەنگەکە، لەوکاتە سەعدی کوڕی موعازی پێدەگات ئەڵێ ئەی سەعد واللە ی بۆنی بەهەشت دەکەم لەولایەی کێوی ئوحودەوە بۆنەکەی دێت، پاشان شەڕ دەکات تا دەکوژرێت، ئەڵێ: واللە ی ئەوەندەی لێئەدرێ تەماشا دەکەن حەفتا وقسور شوێنی تیر ورم وشمشێری پێوەیە، تەنانەت کەس نایناسێتەوە خوشکێکی نەبێ بە نوکی پەنجەکەیەوە دەیناسێتەوە، ئەنەس ئەڵێ: جا ئێمە وامان دەزانی ئەم ئایەتە لەسەر ئەو هاوشێوەکانی دابەزیوە: ﴿مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ ۖ فَمِنْهُم مَّن قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُم مَّن يَنتَظِرُ ۖ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا﴾».

سەلەف ئاوها بوون، نەفسی خۆیان ئەفرۆشت بەخوا، جا نەفسمان موڵکی خۆمان نیە هی خوایە.

* یەکێك لەسەلەف پێیان وت بۆ ئەوەنە عیبادەت ئەکەیت وخۆت شەکەت ئەکەیت؟ بۆ ئەوەنە نارەحەتی ئەکەی؟ وتی: نارەحەتی ناکەم بەڵکو

ئاسودەییم دەوێت: «راحتها أريد» من ڕاحەتی نەفسم ئەوێ لە قیامەتدا، بۆیە لەژیانی دونیا ئەزیەتی ئەدەم تا نارەحەتی قیامەتی لێ دوور بخەمەوە.

پیاوچاکانی ئێمە ئاوها بون، ئاوها نەفسی خۆیان بە خوا سبحانە دەفرۆشت: دەستیان بۆ حەرامەکان نەدەبرد، ئەیوت هی خۆم نیە هی خوایە، ئەو دەستە خوا پێیداوم، چۆن بۆ حەرامی ئەبەم ؟! ئەو چاوە خوا پێیداوم چۆن سەیری حەرامی پێدەکەم !

تەوبەی گەنج لای خوا خۆشەویسترە

گەنجەکان.. دەی تەوبە بکەن ونەفستان پێشکەشی خوا بکەن، بڕوا بکەن تەوبەی ئێوە زۆر لای خوا خۆشەویسترە لە تەوبەی ئیختیار وپیر وپەککەوتە وبە تەمەن، کاتێك کەسێکی بە ئیختیار وپیر وپەککەوتە وبە تەمەن تەوبە بکات، بێگومان خوا پێی خۆشە، بەڵام گەڕانەوە وتەوبەی گەنج خوا زیاتری پێخۆشە وزۆرتر خۆشەویست ئەبێت لەلای.

بۆ؟ چونکە گەنجەکە داواکاری خراپ لە نەفسیدا هەیە، شەڕی تیایە، داواکاری تاوانی تێدایە، بەڵام وەڵامی ئەو داواکاریانە ناداتەوە ونەفسی بەخوا دەفرۆشێت.

بەڵام پیرەکە لەوە نەماوە نەفسی داواکاری خراپ بکات -وەکو گەنجەکە-.

هەروەها چۆن تاعەت وعیبادەت لە پیر جوانە، بەڵام لە گەنج جوانترە.

لەوانەیە لات ئاسایی بێت کە ببینیت پیرێك، بە تەمەنێك، نوێژ دەکات، ڕۆژو دەگرێت، شەونوێژ دەکات، ئەمەش جوانە.

بەڵام ئاسایی نیە کاتێك گەنجێك ئەبینیت ڕوو لە خوایە وتاعەت دەکات، نوێژ دەکات، ڕۆژو دەگرێت، شەونوێژ دەکات، زیاتر پێت جوانترە، زۆرتر دڵخۆش ئەبیت.

هەربۆیە تەوبە بکەن وبگەڕێنەوە بۆلای خوا جل جلالە، خوای تعالی تەوبەی ئێوەی زۆر پێخۆشە، پەشیمان بونەوەی ئێوەی زۆر پێخۆشە، بۆ؟ چونکە ئێوە داعی خراپ لە ناختاندا هەیە، بەڵام لەبەر خوا کپی دەکەن.

بۆیە مژدەی بەهەشت بۆ ئەو گەنجانە، وەك پەیامبەری خوا ﷺ ئەفەرموێ: «سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمُ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لاَ ظِلَّ إِلاَّ ظِلُّهُ: الإِمَامُ العَادِلُ، وَشَابٌّ نَشَأَ بِعِبَادَةِ اللَّهِ، وَرَجُلٌ قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ فِي المَسَاجِدِ، وَرَجُلاَنِ تَحَابَّا فِي اللَّهِ اجْتَمَعَا عَلَيْهِ وَتَفَرَّقَا عَلَيْهِ، وَرَجُلٌ دَعَتْهُ امْرَأَةٌ ذَاتُ مَنْصِبٍ وَجَمَالٍ، فَقَالَ: إِنِّي أَخَافُ الله، وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَأَخْفَاهَا حَتَّى لاَ تَعْلَمَ شِمَالُهُ مَا تُنْفِقُ يَمِينُهُ، وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللَّهَ خَالِيًا فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ».

واتە: «حەوت کۆمەڵ هەن، خوا سبحانە وتعالی دەیانخاتە ژێر سێبەری عەرشی خۆیەوە لەڕۆژێکا هیچ سێبەرێك نیە تەنها سێبەری عەرشی خوا نەبێ. یەکێك لەو حەوت کۆمەڵە: گەنجانن.

گەنجەکان.. لاوان.. لە ژێرسێبەری عەرشی خوان، لەسەر سفرە وخوانی خوان جل جلالە، لەکاتێکدا خەڵك لە مەحشەر لە ئارەق غەرق غەرق بون هەرکەسە وبەگوێرەی تاوانی خۆی، هەیانە تا تەوقە سەری غەرق بووە، لە ڕۆژگارێکدا کە خۆر بە ئەندازەی میلێك لە سەریانەوە نزیکە، خەڵك ناڵەیانە، هاوار ئەکەن، پەنا بۆ پەیامبەرانی خوا دەبەن شەفاعەت بکەن،

بەڵام تۆ لەو ڕۆژە لەژێر سێبەری عەرشی خوای، لەسەر سفرە وخوانی خـوای سبحان وتعالی.

دەی ژیانت بفرۆشە بە خوا، گەنجێتیت بدە بە خوا، بە تاعـەت، بـە بـۆ خوا صولحان، بە ڕووکردنە خوا.

لەبەر چی ئەو نیعمەتە لە دەستی خۆتی دەدەیت؟ بۆ چـەند دەقەیـەکی تەلەفون لەگەڵ ئافرەت؟ بۆ بۆچەند ساتێکی مەیخواردنەوە؟ بۆ ماڵی حـەرام؟ بۆ ڕیبا خواردن؟ بۆ چەند ساتێکی کەمی خۆشـی زینـا؟ بـۆ لـەو ڕۆژە ئـەو نیعمەتە مەزنە لە دەست خۆتان دەردەکەن؟

دەی هێشتا لە ژیانی دونیایە، مـاڵی چـاندنە، بـەڵام قیامـەت مـاڵی دروێنەیە، ئێستە چی دەچێنی لەوێ ئەیدوریتەوە، هەربۆیە چاك بچـێنن، تـا چاك بدورێننەوە، چاك ئەنجام بدەن بۆ ئـەوەی لـەو ڕۆژە ڕوو سـپی بـن، لـەو ڕۆژەی کە هەمو بۆ توسقاڵێ ڕوناکی ئەگـەڕێن، بـۆ ئـەوەی پێـی لـە پـردی سیرات بپەڕێتەوە.

ئا لـەو ڕۆژە نوێـژخوێنان ناوچـاویان دەدرەوشـێتەوە، ئەگەشـێتەوە لـە دەست نوێژیاندا، پێم نـاڵێی ئەگـەر نوێـژ ناکـەی بەچـی چـاوەڕێی ڕونـاکی ئەکەی؟

ئەگەر نەفست نەفرۆشتبێتە خوا کە یەکێك لەوانە نوێـژ کردنـە، بەچـی چاوەڕێی نور دەکەی لە الله کە پێی لەسەر پردی سیرات بپەڕێیتـەوە وبـەرەو بەهەشت بڕۆی؟ ئەگەر نورت پێ نـەبێت لەسـەر پـردی سـیرات ناپەڕیتـەوە،

نورت پێویستە چوونکە ئەویٚ هەمووی تاریکیـە، لـە قیامـەت ئـەو کەسـە بەرچاوی ڕۆشنە کە لە ژیاندا بەرچاوی ڕۆشن بێت بە قورئان وبە سوننەت.

بۆ ئەو ڕۆژە خۆتان ئامادەبکەن

بـۆ ئـەو ڕۆژە خۆتـان ئامـادە بکـەن کـە خـوای سـبحانە وتعـالی ئەفەرمووێت: ﴿فَكَيْفَ تَتَّقُونَ إِن كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيبًا﴾ [المزمل:١٧]، واتە: «چۆن خۆتان دەپارێزن ئەگەر کوفری خوا بکـەن، لـە ڕۆژێکـدا کـەوا منـداڵ سەری سپی ئەبێت، پیر ئەبێت لە ناڕەحەتی ڕۆژی قیامەت».

خۆتان بـۆ ئـەو ڕۆژە ئامـادە بکـەن، خۆتـان لـە دۆزەخ بپـارێزن، کـە خواردنیان ئاگرە خواردنەوەیان ئاگرە، جێگەی ژێریان ئاگرە، بەتانی سـەریان ئاگرە، ئاسمانی سەرەوەیان ئاگرە، بۆیە خۆتان لەو دۆزەخە بپارێزن خـوا بمـان پارێزێت، ﴿وَإِن يَسْتَغِيثُوا يُغَاثُوا بِمَاءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوه﴾ [الكهف:٢٩]، کاتێك کە داوای ئـاو ئەکـەن، ئاوێکیـان پـیٚ دەدریٚ تـەنها هەڵمەکـەی دەم وچـاویان دەسوتێنێت ودەتاوێنێتەوە، هەمووی دائەچۆڕیٚ وپێستی پێوە نـامێنیٚ خـوا پەنامان بدات، ﴿بِئْسَ الشَّرَابُ وَسَاءَتْ مُرْتَفَقًا﴾ [الكهف:٢٩].

خواردنەکەیان «الضـريع»ـە، جۆرە دڕکێکە لە دوورگەی عەرەب سـەوز دەبیٚ.

ئیبن عەبباس دەفەرمویٚ: لـە قوڕگیـان گـیر ئـەکا، نـە ئـەوەتا بڕواتـە خوارەوە نە ئەوەتا دەربچیٚ، لەو شوێنە خۆتان بپـارێزن خـوا بمـان پارێزێـت، شـتێك پێشـخەن بـۆ ئـەو ڕۆژە، ﴿لَهُم مِّن جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَمِن فَوْقِهِمْ غَوَاشٍ﴾ دۆشەکەکەی ژێریان ئاگرە و بەتانیەکەی سەریشیان هەر ئاگرە بۆ ئـەو ڕۆژە

خۆتان ئامادەبکەن بۆ ئەو ڕۆژەی کە ﴿وَنَادَوْا يَا مَالِكُ لِيَقْضِ عَلَيْنَا رَبُّكَ﴾ [الزخرف:٧٧]. هاوار ئەکەنە دەرگاوانی جەهەننەم: ئەی مالیك بێزار بووین داوا بکە لە خوا با ڕزگارمان بکات وبمان کوژێت. ئەویش وەڵامیان ئەداتەوە وئەڵێ: ﴿قَالَ إِنَّكُم مَّاكِثُونَ﴾ ئیوە هەتا هەتایە ئەمێننەوە لە ناو دۆزەخدا.

جا ئا لەو سەرشۆڕیە خۆتان بپارێزن خوا بمان پارێزێت، بشزانن سەرشۆڕی ئەوە نیە لە دونیادا سوك وسۆڵ بیت، ئەوەنیە تیپەکەت بدۆڕێ، سەرشۆڕی ڕاستەقینە ئەوەیە لە قیامەتدا پێت بڵێن: بێ دەنگبە ئەمە جێگاتە بۆ هەتا هەتایە، جا خۆتان بۆ ئەو ڕۆژە سەختە ئامادەبکەن، خۆتان لەو ئاگرە دۆزەخە بپارێزن، کە لەساحەی مەحشەردا ٧٠٠٠٠ حەفتا هەزار جڵەوی هەیە، هەر جڵەوێکی ٧٠٠٠٠ هەزار فریشتە ڕایئەکێشێ ! ئەڵێ کوا خۆبەگەورە زانەکان؟ کوان «جبار»ەکان؟ کوان «متكبر»ەکان؟ ئەمڕۆ من بۆ ئەوان ئامادەم.

پێغەبەری خوا ﷺ ئەفەرمووێت: کاتێك دۆزەخ لە دورەوە دێت، خەڵکی وا ئەزانن سەرابە، وەکو دەریا دیارە کە نزیك ئەبێتەوە ئینجا ئەزانن ئەوە دەریا وسەراب نیە ئەوە دۆزەخە، ئەفەرموێت: ئەوسا کافرەکان دەخرێنە ناویەوە وئەویش ئەڵێ: زیاتر هەیە؟ داوای زیاتر ئەکا ئاگری دۆزەخ خۆتان.

دەی ئا لەو ڕۆژە خۆتان بپارێزن، لەو دۆزەخە بپارێزن، کە دۆزەخیەکانیش پەلامار ئەدەن لە دەرگاکانی دۆزەخەوە بێنە دەرەوە، ئەوسا مەلائیکەت ئاسنێکی توندی پیادەکێشن، لێدانێك لێی ئەدا ئەگەر لەبەر ئەوە نەبێ مردنی لەسەر هەڵگیراوە دەیکوژێت.

دەی گەنجەکان نەفستان بفرۆشن بە خوا وبەهەشتی پێبکڕن ولەو دۆزەخە دووربکەونەوە، سەربانەکەی داخراوە وگیراوە دەرگای دەرچوونی نیە: ﴿إِنَّهَا عَلَيْهِم مُّؤْصَدَةٌ﴾ [الهمزة:٨]، یانی: «مُطبَقَة، مُغلقَةَ» واتە: دەرگاکانی لەسەریان داخراوە وقوفڵکراوە، دەی خۆت لەو شوێنە بپارێزە خوا سبحانە بمان پارێزێت.

خۆت لەو ئاگرە بپارێزە کە پەیامبەری خوا صلی الله علیه وسلم ئەفەرمووێت وەکو لە بوخاری وموسلیمدا هاتوە: «نارُکم جزءٌ من سبعينَ جزءًا من نارِ جهنَّمَ. قيل: يا رسولَ الله، إن كانتْ لكافيةً، قال :فُضِّلَتْ عليهنَّ بتسعةٍ وستينَ جزءًا، كلُّهنَّ مثلُ حَرِّها»، واتە: ئەم ئاگرەی دونیاتان بەشێکە لە حەفتا بەشی ئاگری جەهەننەم، وتیان ئەی پەیامبەری خوا: خۆ ئەگەر هە ئەوەندەی ئەوەی دونیا بوایە بەس بو، فەرموی: بەڵکو شەست ونۆ جار فەزڵدارتر وبە ئێشترە وبە تینترە، هەر بەشێکی وەکو ئەوەی دونیا وایە»

ئەو دۆزەخەی چەند ساڵ گەرم کراوە تا سپی بووە دواتر ئەوەندەی تر گەرم کراوە تا ڕەش بووە، بۆیە ئاگرەکەی ئێستا ڕەشە.

خۆتان لە ئاگرێك بپارێزن کە سوتەمەنیەکەی لەبری خەڵوز: مرۆڤ وبەردە -خوا بمان پارێزە-: ﴿فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ﴾ [البقرة:٢٩]، سوتەمەنیەکەی من وتۆین ئەگەر خۆمان نەپارێزین، خوایە بە فەزڵی خۆت بمان پارێزی.

بۆچی لەبەر ژیانی دونیا، لەبەر چەند ساتێکی کەم ئەو بەهەشتە نەبڕاوە ئەدۆڕێنی؟ بۆخۆمان بدۆڕێنین؟ بۆ تەنها لە ڕەمەزاندا ڕوو لە خوا ئەکەیت؟

بۆ تەنها ڕەمەزانە دێینە مزگەوت؟ نەخێر کەسێك بەهەشت بەدەست ناهێنێ تا نەفسی خۆی نەفرۆشێتە خوا بە تەوحید وعیبادەتی.

خۆشی، خۆشی بە دوایدا ناهێنێ

خۆشەویستەکانم.. برا وخوشکە بەڕێزەکانم.. موسوڵمانە بەڕێزەکان..

خۆشی، خۆشی بەدوای خۆیا ناهێنێت ! ئەمە یاسا وسوننەتی ئەم ژیانەیە خوا سبحانە وای بۆ داناوە، دونیا خوا سبحانە وا دروستی کردوە، گەر ئەتەوێت بگەیت بە خۆشی ئەوا ئەبێت ناخۆشی ببینیت، نارەحەتی ببینیت، ناخۆشی خۆشی بە دوای خۆی دەهێنێت، بەڵام پاڵ لێدانەوە وئیسراحەت هەرگیز ناتگەیەنێت بە ئامانج ومەبەست. بۆیە لە دونیا لە ئیسراحەت وپاڵ لێدانەوە بیت هەمیشە، ئەوا دڵنیابە لە قیامە تلە ئیسراحەت نابێت، تەماشای پەیامبەری خوا بکەن ئەفەرموێ، خوای گەورە فەرمویەتی: ((وَعِزَّتي لاَ أَجْمَعُ عَلَى عَبْدي خَوْفَيْنِ وَلا أَجْمَعُ لَه أَمْنَيْنِ: فَإِنْ أَمِنَنِي في الدُّنْيَا أَخَفْتُه يومَ القِيَامَةِ وَإِنْ خَافَنِي في الدُّنْيَا أَمَّنْتُه يَوْمَ القِيَامَةِ))[1]، واتە: بە عیززەتم نە دوو ترس، نە دوو دڵنیایی لەسەر بەندەکەم کۆ ناکەمەوە، ئەگەر لە دونیا لە سزام دڵنیا بێت وپاڵی لێدابێتەوە وبێ باك بێت لە سزام، ئەوا ئەبێت لە ڕۆژی قیامەتدا بیترسێنم، وئەگەر لە دونیادا لێم ترسا ئەوا لەڕۆژی قیامەتدا دڵنیای دەکەم ولە سزا دووری دەخەمەوە)).

هەربۆیە ئەگەر بتەوێ دونیات هەر ئیسراحەت بێ وئاخیرەتیشت هەر خۆشی وئیسراحەت بێ ئەوا شتی وا نابێت، یا ئیسراحەتی دونیا یا خۆشی

---

[1] حديث صحيح، رواه المنذري في الترغيب والترهيب، وصححه الألباني في الصحيحة.

ئاخیرەت. ئەگەر لە دونیا ئەترسی لە خوا وچاوەکانت فرمێسك لە ترسی ئەڕێژێت، ئەوا مژدەت لێ بێت ئەو چاوانە دۆزەخ نایسوتێنێ.

بۆیە ئاگاتان لە دڵەکانی خۆتان بێت، ئاگاتان لە نەفس ودەرونی خۆتان بێت، ئاگاتان لە چاوی خۆتان بێ، ئاگاتان لە دەستەکانتان بێت، بۆ حەرامی نەبەن ئاگاتان لە گشت ئەندامەکانی لەشتان بێت ئەوە ئامانەتە وهی خۆتان نیە، ڕۆژێك دێت لێپرسینەوەتان لەگەڵ دەکرێ لەسەر ئەوانە وهەمووی هی خوان وبە ئەمانەت بەتۆ دراون وپرسیارت لێ ئەکرێ لەسەری وموحاسەبەت لەگەڵ ئەکرێ لەسەری.

خوا سبحانە داوای شوکری نیعمەتەکانیت لێ ئەکات کە پێی بەخشیوی.

ئەی خۆ ئێمە هەرچیمان هەیە هەمووی هی خوایە ونیعمەتی خوایە بەسەرمانەوە، کەواتە لە ئێستاوە وەڵامی ئەو پرسیارە ئامادە بکە و وەڵامی دروستیش ئامادە بکە.

چیمان کردوە لەبەرامبەر نیعمەتەکانی خوا؟ چیمان کردوە بۆ وەڵامی ئەو نیعمەتانەی خوا کەپێی بەخشیوین چۆن شوکرانەی اللە مان کردووە جل جلالە؟

ئەی کاتی ئەوەنی یە بگەڕێیتەوە؟ بە نەفست بڵێی ئەی نەفس ئەگەر ڕەمەزان نەگەڕێمەوە ئەی کەی بگەڕێمەوە؟ تاکەی بەرە وحەرام بڕۆم؟ تاکەی دەست بۆ حەرامەکان بەرم؟ تاکەی بۆ خوا نەصوڵحێم؟ تاکەی ئەبێ لەخوا دووربکەومەوە؟ تاکەی هەوڵ بۆ ئەم دونیایە؟

چەند شەو ورۆژ بەسەر ئەبەین، ئاخر شەو ورۆژ بەڵگەی ئەوەیە کەوا ژیان تەواو ئەبێ، ژیانمان بژمێرە کە بەسەدان شەو ورۆژمان تێپەڕاندوە، دەی ژیانی دونیاش هەر شەو ورۆژێکە هەر هەمومان لەناو ئەچین.

چەند بەهار وچەند هاوین وچەند پایز وچەند زستانمان بەڕێ کردووە؟ ژیان هەروەرزێکە، ئینجا تەواو ئەبێ وکۆتایی دێت.

چ ژیانێك دڵت پێ خۆشە بەیانی کە ڕۆژ ئەکەیتەوە هەتاوەکوو ئێوارە نازانی چی ئەکەیت، لە خۆت ناپرسیت باشە بۆ ئەبێ ژیانی من وەکوو ژیانی ئاژەڵەکان بێت؟

بەڵام موسوڵمان لە ژیانیدا بێبەرنامە نیە بێ پلان نیە، ئەزانێ ڕۆژگاری خۆی چۆن ئەباتە سەر، چیبکا خوا لێی ڕازی ئەبێ، چیش بکا خوا لێی توڕە ئەبێ، ئەوسا بە وریاییەوە هەنگاو دەنێت.

هیوادارم وداواکارم بڕیارت دابێ تەوبە بکەیت وبگەڕێیتەوە بۆلای پەروەردگارەت سبحانە وتعالی، ولە ناخەوە وتبێتت: بەڕاستی کاتی ئەوە هاتووە بگەڕێمەوە بۆلای پەرستراوە مەزنەکەم الله جل جلالە، و وتبێتت: ئەگەر لە ڕەمەزان تەوبە نەکەم ئیتر کەی تەوبە بکەم؟

وا ئیتر ڕەمەزان تەواو ئەبێ، وا ماڵئاوایی دەکات.

وا بەرەو جەژن ئەڕۆین، ئەو جەژنە ناڵێم کە تێیدا خەڵك جلوبەرگی جوان لەبەر دەکەن، نەخێر بەڵکو جەژنی ئەوانە ئەڵێم کە خوا لێیان خۆش بوە -خوایە گیان لێمان خۆشبی-، جەژنی ئەوانەی خوا سبحانە عەفوی

کردون، جەژنی ڕەمەزان جەژنی ئەوانەیە. جەژنی ئەوانەیە عیبادەتیان کرد وپاداشتەکەیان وەرگرت.

ئاخر چۆن جەژن بێت بۆ کەسانێك خوا لێیان خۆش نەبوبێت، کە پەیامبەری خوا ﷺ ئەفەرموێ: «وللهِ عُتَقاءُ من النارِ، وذلِكَ كلَّ ليلةٍ»[1]، واتە: «هەموو شەوێك خوای مەزن کۆمەڵێك لە بەندەکانی لە دۆزەخ ڕزگار دەکات». ٣٠ سی شەو تێپەڕ بێت وهەمو شەوێکیش کۆمەڵێك لە دۆزەخ ڕزگار کرا بێت وتۆی تێدا نەبیت لەبەر ئەوەی شایستە نەبوویت. ئیتر چ دڵێکمان بە جەژن خۆش بێ؟ بەڵکو ئەبێت بگرین بۆ حاڵی خراپی خۆمان -خوایەگیان حاڵمان باش بکەیت-.

چ دڵێکمان خۆش بێ کە ڕۆژووەکانمان لێ قبوڵ نەکرابێ وخۆشمان لە خواردن وخواردنەوە گرتبێتەو،ە ولە هاوسەر خۆمان گرتبێتەوە.

خوایەگیان وامان لێبکەی تۆ لێمان ڕازی بیت.

حەزئەکەیت بزانی خوا لێت خۆش بووە یان نا؟

ئەگەر حەز ئەکەیت بزانی خوا لێت خۆش بووە یان نا، ئەوە تەماشای دڵەکەی خۆت بکە بزانە:

- ئەم ڕەمەزانە هەستت بە گۆڕانکاری کردووە؟
- هەستت بە نەرمی دڵ کردووە؟
- بزانە دوای ڕەمەزان ٦ شەشڕۆژی سوننەتی مانگی شوال ئەگریت؟

---

[1] حديث صحيح، رواه الترمذي وحسنه الألباني في صحيح الترغيب والترهيب.

- بزانە دوای ڕەمەزان ئامادەیی ئەوەت تیایە گوێڕایەڵی فەرمانەکان بیت.

- تاقەتی ئەوەت هەیە بێیتە مزگەوتەکان؟

- بزانە دوای ڕەمەزانیش لەماڵەوە شەونوێژ وتەراویحەکانت ئەکەیت؟

- هەست ئەکەیت هەڵپە وپەلاماردانت نەماوە بۆ حەرامەکان، بەڵکو ترسی خوات کەوتۆتە دڵ؟

بە گوێرەی ئەمانە تا چەند لە گیانتدا هەبو، ئەگەر چالاك وگورج وگۆڵ بویت ئەوە چاکتری ئەگەر مامناوەند بویت ئەوا چاکی خۆ ئەگەر گەڕایتەوە سەر باری ئەوسات وەك ئەوەی ڕەمەزانت نەدی بێت ئەوا خراپی خوا پەنامان بدات.

گەنجەکان توخخوا با هەر ڕەمەزانان نەبێت ڕو لە خوان ودێنە مزگەوتەکان، توخخوا با هەمیشە پیاوە پیرەکان نەبن ڕیزی یەکەمیان گرتوە، با ئێوەش لە ڕیزی یەکەم ببینرێن، ئەم ئیسلامە پێویستی بە گەنجە، بە چاکبونی گەنجەکانی پێش ئەکەوێ، سەرئەکەوێ، ئەگات بە ئامانج، بە چڵەپۆپە، ئەگەر ئێوەی گەنج قۆڵی لێهەڵنەماڵن بۆ سەرخستنی ئەم ئیسلامە کێ قۆڵی لێ هەڵماڵێ ؟

ئەگەر ئێوە ئیسلام لەم سەرشۆڕی وزەلیلیەی ئەمڕۆ دەرنەکەن کێ دەریبکات؟ پێویستی بە ئێوەیە؟ پێویستی بە گەنجی وەك: «عبداللە ی کوڕی عەبباس وعبداللە ی کوڕی عومەر وعبداللە ی کوڕی مسعود وئەبو هورەیرە

وعبداللە ی کوڕی عــەمر وئەنــەس وعائیشــە»، پێویســتی بــە گــەنجانێکی ئاوهایە قۆڵی لێهەڵماڵن.

ئەمانە هەمویان گەنجن کە ئێمە هەموو جارێ ئەڵێین عبداللە ی کــوڕی عەمر وتی، یا عبداللە ی کوڕی عومەر وتی، یا عبداللە ی کــوڕی عــەبباس وتی، ئەبوهورەیرە وتی، عائیشە وتــی، ئەمانــە لــە گەنجــەکانی هــاوەڵانن، حەدیس لە گەورەکانەوە کەمتر ڕیوایەت دەکرێــت تــا ئــەمان، ئــەم گەنجانــە حەدیسەکانیان پاراستوە، ئەبوهورەیرە ئەوترێت کاتێك موسڵمان بوە شــازدە ساڵێك تەمەنی بووە، عەبدوڵڵا کــوڕی عومــەر ویســتویەتی خــۆی نــاونوس بکات بۆ غەزا هێشتا چواردە ساڵ بوە، ئەبو هورەیرە بیســت وپێــنج ســاڵێ کبوە بەشداری غەزای کردوە لە دژی ڕۆمەکان، عەبدوڵڵای کــوڕی مەســعود گەنجێك بوە بەڵام هەر لاقێکی لەسەر میزان لە کێوی ئوحود قورسترە.

کوا ئێوە چیتان کردووە گەنجەکان؟ چیتان کردوە بۆ ئەم ئیسلامە ؟ کــوا زانستی شەرعیتان؟ کوا دەعوە وبانگەوازتان بۆ لای ئیسلام؟ کوا خەمخۆریتان بۆ ئەو خالك وئاو ودین وژینی میللەتتان، ئاخر لــە قیامــەت پرســیارت لێ ئەکرێ بزانێ ئەو لە شەت چەندێکیت لە گەنجێتی فرۆشت بەخوا؟ چەندێکیت تەرخانکرد بۆ خزمەتی دینی خوا؟ وتت خوایە ئیتر ئــەوە نەفســم هــی تۆیــە وهی من نیــە لــە چــی بــەکاری دەهێنیــت لــە خزمــەتی دیــن خزمــەتکارە ودەیکات.

ئەم ژیانە خۆشە، ژیانی خۆ بەخشینە خوا، وەرە تاقی بکــەرەوە، وەرە، زۆر ڕیگات تاقیکردەوە، ئەمیشــیان تــاقی بکــەرەوە، ڕێگــای نەفســی خــۆ

فرۆشتنە خوا، ژیانێکە سوێند بەخوا ئەگەر بە شمشێر شەڕت لەگەڵ بکەن نایگۆڕیتەوە.

بۆ هەمیشە دەست بۆ حەرامەکان ئەبەیت؟ بۆ هەمیشە وائەزانی خۆشی لە حەرامدایە؟ خۆشی لە حەرامدا نیە، خۆشی لە گوێڕایەڵی فەرمانەکانی خوا ودوورکەوتنەوەیە لە حەرامکراوەکانی، بەڵکو ناخۆشی وئێش وئازار وغەم وخەفەت لە حەرامدایە. توخخوا دوای حەرامەکە چەند نارەحەتی؟ کەسێك کە زینا ئەکات توخخوا دوای زیناکە چەند هەست بە سەرشۆڕی و سەرکزی وپەشیمانی ئەکات؟ چەند خوا خوایەتی کەس شکی پێنەبات وکەس پێی نەزانیٚ؟

کەواتە مورتاحی عیبادەتی خوادایە، لە تەنیا کەوتنە لەگەڵ خوادا، لە قسەکردنە لەگەڵ الله جل جلالە، وەرە، وەرە تاقیەکی ئەم ژیانەش بکەرەوە، خۆ تۆ شەو تا بەیانی لەگەڵ ئافرەتدا قسە ئەکەیت؟ وەرە شەوێکیش تا بەیانی لەگەڵ پەروەردگارەکەتدا لەگەڵ پەرستراوەکەتدا قسەبکە، شەو تا بەیانی قسەی لەگەڵ ئەکەیت پارە سەرفەکەیت، وەرە، وەرە پارە سەرف مەکە وشەوێك تا بەیانی لەگەڵ خوادا قسەبکە، لێی بپاڕێرەوە، موناجاتی بکە، دوعا بکە، قورئان بخوێنە، نویژ بکە.

ئەوکاتە هەردوو لەززەتەکە تاقی بکەرەوە، تا بزانی کامەیان خۆشە، کامەیان ڕوت گەشاوە وسپی دەکات، کامەیان نەفس ودەرونت ئاسودە ومورتاح ئەکات.

وەرن گەنجەکان وەرن

یەکێك لەو کۆمەڵانەی لـە قیامـەت لـەژێر سـێبەری عەرشـی خـوان، ((گەنجێك لە ناو عیبادەتی خوادا گەورە وپەروەردە بوو بێت))، تۆش گـەنجیت چاوەڕێی چیت؟ تاکەی دوور ئەگریت ؟ وەرە پێشەوە.

وەرە، زۆر ڕۆیشتی بۆ ئەم سەنتەرەکە وئەو ماڵەکـە، هەنـدێکیش وەرە بۆ مزگەوت وتێیدا بمێنەرەوە.

تەواو بو والحمد لله

*** *** ***

کورتە باسێك لەبارەی چاودێری خواوە...

ئاگات لە موراقەبەی خوا بێت

ماوەی هەفتەیەکە زیاتر لە ٥ بۆ ٦ جار لەلایەن ئافرەتانـەوە تەلـەفۆنم بۆکراوە گلەیی لە مێردەکانی خۆیان ئەکەن! ئەڵێن: هەرکاتێك دەوریان چـۆڵ ئەبێت تەماشای فیلم ووێنەی خراپ ئەکەن !

یەکێکیان پێم ئەڵێ: مامۆسـتا مێردەکـەم تـەڵاقی خـواردووە! یـا الله لەسەر چی؟ لەسەر ئەوەی کە ئیتر سەیری شتی حەرام نەکا، بەڵام خـۆی پـێ نەگیراوە وسەیری کردووە! تەڵاقی خواردووە!

ئەوی تریان ئەڵێ توخوا مامۆستاگیان بەخوا گیرم کردوە بە دەستیەوە.

حدیسێکتان بۆ باسدەکەم وئەیهێنمەوە بیرتان، بـەڵکو دڵـی هـەمومان بێدار بکاتەوە: لە سونەنی ئـەبو داود وتورمزیـدا هـاتوە بـە صـحیحی لـە حدیسەکەی سەوبان[1]: ئەڵێ: پەیامبەری خوا ﷺ دەفـەرمووێت: ((لَأَعْلَمَـنَّ

[1] حديث صحيح، رواه ابن ماجة وصححه الألباني في صحيح الترغيب والترهيب.

أَقْوَامًا مِنْ أُمَّتِي، يَأْتُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِحَسَنَاتٍ أَمْثَالِ جِبَالِ تِهَامَةَ بِيضًا، فَيَجْعَلُهَا الله عَزَّ وَجَلَّ هَبَاءً مَنْثُورًا))، ((خەڵكانێك دەزانم لە ئومەتەكەم ئەوەندەی شاخەكان حەسەنات دەهێنن بەلاّم خوا سوبحانه وتعالی هەمووی ئەدا بەبادا))، هەرچی ئەو كار وكردەوە چاكانە هەیە كە ئەوەندەی شاخەكانە با ئەیبات ! بۆیە سەوبان وتی: ((يَا رَسُولَ الله! صِفْهُمْ لَنَا، جَلِّهِمْ لَنَا أَنْ لَا نَكُونَ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَا نَعْلَمُ)) سەوبان ترسا و وتی یا رسول الله ﷺ وەسفی بكە بۆمان ڕوونی بكەرەوە بۆمان نەوەك لەوان بین وبە خۆمان نەزانین)).

پەیامبەری خوا ﷺ فەرموی: ((أَمَا إِنَّهُمْ إِخْوَانُكُمْ، وَمِنْ جِلْدَتِكُمْ، وَيَأْخُذُونَ مِنْ اللَّيْلِ كَمَا تَأْخُذُونَ)). فەرمووی: ((خەڵكانێكن براتانن، ولە خۆتانن، نوێژ دەكەن چۆن ئێوە نوێژ ئەكەن، ڕۆژوو ئەگرن چۆن ئێوە ڕۆژو ئەگرن، بەڵكو زیاتریشی فەرموو، فەرمووی: شەونوێژیش ئەكەن))، ئەی خەلەلەكە لە كوێیە؟ ئەمەیە: ((وَلَكِنَّهُمْ أَقْوَامٌ إِذَا خَلَوْا بِمَحَارِمِ اللَّهِ انْتَهَكُوهَا)). واتە: ((بەلاّم خەڵكانێكن كاتێك تەنیا ئەكەون لەگەڵ حەرامەكاندا دەستی بۆ ئەبەن، سنوری حەرامەكان دەشكێنن وئەیبەزێنن)).

ئەی نوێژ خوێنی بەڕێز! ئەی موسوڵمانی بەڕێز! لەخوا بترسە ئەگەر لەو ساتەدا عەمری خوا بكەیت چی ئەڵێی ئەگەر بێنە سەرت وتەلەفزیۆنەكەت لەسەر شتی خراپە؟ خوایە پەنا دەگرین بە تۆ لە ئاخر شەڕی.

ئەڕۆیتە دوكانەكەیەوە فەقیرە نازانیّ چۆن پەلاماری كۆنترۆڵەكەیدا ولایبا! ئەڕۆیتە ماڵەكیەوە نازانیّ چۆن پەلاماردا ولایدا ! خۆ باسی تەنیایی هەر مەكە! خوایە پەنا دەگرین بە تۆ لە ئاخر شەڕی.

پێم نالێی مەجموعەی ئەوروپات بۆچیە؟ چ قەناتێکی تیایە لە نێلسات نیە؟ ئەگەر حەز وئارەزووی خراپەت نەبێ بۆ چیتە؟ بیسڕەوە ولایبدە وهەموو کەناڵە خراپەکانی نایلْساتیش لەگەڵیدا بسڕەوە؟

کەواتە خۆت هۆکاری، خۆت حەرامەکەت حازر کردووە بۆئەوەی هەرساتێ دەستت بۆی برد لەبەردەستت دا بێت، بۆیە بڕیار بدە وتەوبەی یەکجارەکی بکە، هەر ئێستا ڕۆیشیتەوە ماڵەوە هەرچی کەناڵی خراپ هەیە یان ڕەوشت خراپ دەکەن بیسڕەرەوە ولاییدە یەکجارەکی..

بە تەنیا لە ماڵ مەمێنەوە کە ئەزانی نەفست لاوازە وتاوانت پێ ئەنجام ئەدات.

ئافرەت هەبووە بەپیاوەکەی وتووە بیکە بە خاتری خوا واز لەم کارە بهێنە، ئەگەر ئەزانی من تێرت ناکەم بڕۆ ژنێکی تر بهێنە بەس واز لەم کارە بهێنە، بەڵام وازی نەهێناوە ! کە حەزی لە دین ولە مزگەوت بو، جارێکیان خێزانەکەی ڕۆیشتۆتەوە ماڵ باوکی نزیکەی دوو ڕۆژێکی پێچو، نەهاتەوە، تەلەفونێکی کرد بۆ مێردەکەی کرد، بەڵام لە ناکاو تەلەفونەکە بڕا وچی بانگی کرد ئافرەتەکە گوێی لە دەنگی مێردەکەی نەما !

ئەوەبوو ئافرەتەکە لەگەڵ براکەی هات -بە تەنیا نا- چونکە پەیامبەری خوا ﷺ ئەفەرمووێت: ئەوە حەرامە بە تەنها لە ماڵ دەربچێت، ئەمەش دڵ پیسی نیە ! بۆ ؟ چونکە شەرعی خوایە جل جلالە، کە نابێ بە تەنیا لە ماڵ دەربچێت،

جا لەگەڵ براکەیدا هاتەوە بۆ بزانێ چی بووە؟

تەماشا ئەكات ئەمە پیاوەكەیــەتی وڕووت وقوتــە و تەلەفیزیۆنەكــەش ئەوەتا لەسەر شتی خراپە وكۆنترۆڵەكــەش بەدەســتیەوەیەتی وكۆچــی دوایــی كردووە !

باشە بۆ سوپاســی خــوا ناكــەیت؟ كــە چــەنێ تەماشــات كــردووە وتــا ئێستاش خوا ئابڕوی نەبردوی بڵێ: الحمد لله، وتەوبە بكە، ئەگەر بەو حاڵەوە بمردیتایە چیت وەڵامی خوات جل جلاله ئەدایەوە؟

هەبووە لەو ساتانەدا عەمری خوای كردوە، كە ویســتویانە كۆنترۆلەكــە دەربكەن لە دەستی، كۆنترۆڵەكەی بەررنەداوە تــا ببێتــە شــاهید بەســەریەوە ئەوە كۆنترۆڵەكەی دەستمە سەیری خراپە وحەرامم پێكرد، تا ببێتە عیــبرەت بۆ غەیرە خۆی خوا پەنامان بدات.

كە تەوبەتكر خۆت لە هەرشتێك بە دووربگرە كە بەرەو تاوانــت ئــەبات چوونكە نەفس زەعیفە، تەنیا لەماڵ مەمێنەوە ئەگەر ئــەزانی ترســت هەیــە وخۆت پێ ناگیرێت. هاوڕێیەتی كەسێك مەكە كە زیانی بۆت هەیــە وبــەرەو تاوانت ئەبات، وڕێگای تاوانت بۆ خۆشدەكات...